

מيري ימיני ונטע שגיא (2018). *יזמות וחינוך: סוגיות במנהל ומדיניות*. מאגנס.
241 עמודים.

גרנית אלמוג-ברקת

ספרן של מيري יミニ ונטע שגיא מנסה להתמודד עם המגמה הרווחת בשנים האחרונות, הניסיון לקדם שינוי במערכת החינוך באמצעות חדשנות ויזמות. כאומת חברות ההזנק (הסטארט-אפ) הראה ביוזמות בסיס לצמיחה והצלה, אין זה מפתיע שאנו תולמים את יבנו בבעות של חדשנות ויזמות ומקווים שאליו ישחפו אחריהן את כל מערכת החינוך או אפילו יהפכו לחלק אימננטי מהכשרתם ומדריכי עבורותם של עובדי הוראה.

בספר ניתנת סקירה תאורטית מעמיקה של נושא היוזמות והפתחותו בפרשנטיבית ההיסטורית ובמבט בין-מזרחי, וכן נבחן הפטונצייל של היוזמות ככלי לקידום מערכת החינוך. כיוון זה מוצג באמצעות המשישה מחקרים שככל מהם נפתח בסקירת ספרות נרחבת ומאפשר נקודת מבט אחרת על שדה החינוך.

בהינתן המושג "יזמות" כמילת מפתח בספר, ראוי לבחון לעומק את השאלה מהyi יוזמות. המילה "יזם" (*entrepreneur*) לכוחה מהמיללה הצרפתית *entreprendre*, שפירושה "ליטול על עצמו". ואכן, ניתן לראות ביום המהה לנצל הזדמנויות, הוגה רעיון או מייצר שירותים הממלא צורך מסוים. בתחילת המאה ה-20 הכלכלן שומפטר (Schumpeter, 1934) הגדר יוזמות כהתנהבות ארגונית, וטען כי תפקידם של יזמים הוא לתקן או לייצר מהפהה בדפוסי הייצור באמצעות ניצול של המצאה או אפשרות טכנולוגית שלא נסתה, צירוף משאבים בדרך חדשה, "יצור מוצר חדש, יצירת מוצר ישן באמצעות מתודה חדשה, סידור מחדש של תעשייה וכן הלאה. ככלומר לפיה תפיסה זו היזם הוא אדם היוצר רוח-ערך באמצעות חדשנות.

תפיסטו של דרוקר (Drucker, 1985), חמשים שנה מאוחר יותר, מדגישה ביזמות את ההיבט של איתור וחיפוש הזדמנויות. על פי גישתו, "היזם מփש שניוי, מגיב לו ומנצל את הזדמנויות שהשינוי יוצר". ככלומר לפיה גישה זו, ליזמים יש "אוריגינציית הזדמנות" המנחה אותם לראות אפשרויות של שימוש חדשני במשאבים קיימים ולהשוב במונחים של "כיצד ניתן לבצע את הדבר", במקומות לראות את הקשיים ולחשוב על סיבות שלא לבצעו. אם כך אפשר לומר שיזמות מכילה בתוכה מספר רכיבים הכרחיים ליזוהיה. אין היא קשורה לשינויים הדרגתיים אלא לשינויים דרמטיים, ולפיכך נתילת סיכון מהויה חלק אימננטי ממנה.

החוקיות מניחות בספרן תשתיית רחבה וمبرוסת לדין עמוקיק בשיח עדכני ורוח ומאתגרות את הקורא לעסוק בשאלת אם מגוון הדוגמאות משדה החינוך המוצגות בספר אכן משקפות יוזמות, או שהוא מדבר בתחוםי הובילת שינוי כمعنى המותאמים לצרכים חינוכיים המשתנים -

בתהליכי שינוי ניהולי, פדגוגי וכיוצא בכך. עצם העלאת הנושא לסדר היום הציבורי עשוי לעודד יזמות במערכות החינוך, ועל כן הספר הינו יוזמה מבורכת.

מקורות

- Drucker, P. F. (1985). *Innovation and entrepreneurship: Practice and principles*. New York: Harper and Row.
- Schumpeter, J. A. (1934). *The theory of economic development: An inquiry into profits, capital, credits, interest and the business cycle*. Cambridge, MA: Harvard University Press (original work published in 1911).